

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki

w sprawie **R. P.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 11 października 2017 r.,

zażalenia podejrzanego na zarządzenie Przewodniczącego Wydziału Sądu Okręgowego w R. z dnia 6 czerwca 2017 r.,

w przedmiocie odmowy przyjęcia osobistej kasacji podejrzanego od wyroku Sądu Okręgowego w R. z dnia 30 grudnia 2016 r., utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w R. z dnia 8 września 2016 r.,

postanowił:

1. zmienić zaskarżone zarządzenie w ten sposób, że za jego podstawę prawną przyjąć art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 120 § 2 k.p.k.,

2. utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie w pozostałym zakresie.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 8 września 2016 r., Sąd Rejonowy w R. na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. postępowanie karne wobec R. P. o czyn z pkt 6 jego części wstępnej umorzył, zaś na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 31 § 1 k.k. postępowanie karne wobec tej osoby o czyny z pkt 1 do 5 jego części wstępnej umorzył i orzekł środek zabezpieczający w postaci umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym. Wyrokiem z dnia 30 grudnia 2016 r. Sąd Okręgowy w R. utrzymał w mocy zaskarżony wyrok. Następnie R. P. wniósł o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu celem sporządzenia kasacji od powyższego orzeczenia. Takiego

obrońcę podejrzanemu wyznaczono. W dniu 9 lutego 2017 r., jeszcze przed przedstawieniem swojego stanowiska w sprawie przez obrońcę z urzędu, do Sądu Okręgowego wpłynęła zaś osobista kasacja R. P. W związku z powyższym wezwano podejrzanego do uzupełnienia braku formalnego tego pisma poprzez sporządzenie jej i podpisanie przez adwokata lub radcę prawnego pod rygorem odmowy jej przyjęcia. Wezwanie to podejrzany odebrał w dniu 16 lutego 2017 r.

Następnie wyznaczony z urzędu obrońca sporządził w terminie opinię o braku podstaw do wniesienia kasacji, o czym poinformowano R. P., wraz z jednoczesnym pouczeniem go, że ma on prawo ustanowić sobie obrońcę z wyboru w terminie 30 dni od doręczenia tego pouczenia celem sporządzenia i podpisania kasacji. Pouczenie to podejrzany odebrał w dniu 24 marca 2017 r. W związku z powyższym R.P. wniósł o ustanowienie mu wskazanego przez siebie obrońcy z urzędu. W odpowiedzi na powyższe poinformowano podejrzanego, że został mu wyznaczony obrońca z urzędu, w związku z czym nie przysługuje mu już prawo do ustanowienia kolejnego takiego obrońcy.

Zaskarżonym zarządzeniem z dnia 6 czerwca 2017 r., na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 429 § 1 k.p.k., odmówiono podejrzanemu przyjęcia jego osobistej kasacji, jako wniesionej przez osobę nieuprawnioną.

Na zarządzenie to zażalenie w terminie złożył R. P. Stwierdził w nim, że nie akceptował wyznaczonego mu obrońcy z urzędu i wniósł o wyznaczenie mu kolejnego, wskazanego przez siebie, obrońcy z urzędu, do czego „są podstawy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie to jest całkowicie bezzasadne, choć jego wniesienie w całości na korzyść podejrzanego umożliwiło dokonanie w zaskarżonym zarządzeniu niezbędnej korekty. W pełni prawidłowo bowiem odmówiono przyjęcia kasacji własnej R. P., lecz rozstrzygnięcie to oparto na częściowo wadliwej podstawie prawnej przez powołanie art. 429 § 1 k.p.k. w następstwie uznania, że omawiana skarga została wniesiona przez osobę nieuprawnioną.

Przypomnieć tu należy, że art. 526 § 2 k.p.k. wyraźnie zastrzega, iż jeżeli kasacja nie pochodzi od prokuratora, Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, Rzecznika Praw Obywatelskich albo Rzecznika Praw Dziecka, powinna być sporządzona i podpisana przez obrońcę lub pełnomocnika będącego

adwokatem albo radcą prawnym.

W sprawie niniejszej prawidłowo zatem wezwano R. P. do usunięcia wskazanego wcześniej braku formalnego jego osobistej kasacji. Z uwagi na fakt, że powyższego braku podejrzany w określonym mu terminie jednak nie uzupełnił, a jedynie wnioskował o ustanowienie mu kolejnego obrońcy z urzędu, w pełni zasadnie odmówiono przyjęcia sporządzonej przez niego skargi.

Rzecz jednak w tym, że podstawą decyzji o odmowie przyjęcia kasacji powinno być właśnie nieuzupełnienie przez podejrzanego w określonym mu terminie braku formalnego jego osobistej skargi w postaci sporządzenia i podpisania jej przez podmiot fachowy. Nie można bowiem twierdzić, że strona nie jest podmiotem uprawnionym do wniesienia kasacji, jak przyjęto w zaskarżonym zarządzeniu, skoro art. 520 § 1 k.p.k. wyraźnie dla niej takie uprawnienie przewiduje. Podejrzanym zaś w postępowaniu sądowym zainicjowanym wnioskiem prokuratora o umorzenie postępowania i zastosowanie środków zabezpieczających ma właśnie status strony procesu. Sporządzona zatem osobiście przez stronę kasacja dotknięta jest wskazanym wcześniej brakiem formalnym, i w razie jego nieuzupełnienia w określonym terminie, powinno się z tej właśnie przyczyny odmówić przyjęcia kasacji na podstawie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 120 § 2 k.p.k.

Zaskarżonego zarządzenia podważyć natomiast nie mogło prezentowane w niniejszym zażaleniu kolejny raz niczym nie umotywowane stanowisko, że podejrzanemu przysługuje prawo do wyznaczenia kolejnego obrońcy z urzędu. Jak wskazywano wcześniej, podejrzany został pouczone, że nie ma już prawa do wyznaczenia kolejnego obrońcy z urzędu. Przekonanie strony o istnieniu podstaw do kasacji nie może bowiem uzasadniać wysuwania przez nią dalszych żądań dotyczących powołania kolejnego obrońcy z urzędu, aż do skutecznego spełnienia jej oczekiwań poprzez wniesienie kasacji. Nie tak powinno być bowiem rozumiane prawo do pomocy obrońcy z urzędu. Rolą tego obrońcy jest bowiem stwierdzenie, czy zachodzą czy też nie zachodzą podstawy do wniesienia kasacji. Wobec tego, że kasacja jest wysoce sformalizowanym nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, tylko podmioty fachowe uprawnione są do jej sporządzenia i podpisania w imieniu strony, która nie jest w stanie – jako nieprofesjonalista – ocenić samodzielnie

zaistnienia warunków jej złożenia.

Mając na uwadze przytoczone tu okoliczności, Sąd Najwyższy dokonał zmiany zaskarżonego zarządzenia, ale jedynie w ten sposób, że jako jego podstawę prawną przyjął art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 120 § 2 k.p.k. Osobista skarga skazanego dotknięta jest bowiem brakiem formalnym, który uniemożliwia nadanie jej biegu (art. 120 § 2 k.p.k.). Wobec tego w pozostałym zakresie zaskarżone zarządzenie zostało utrzymane w mocy.

Jedynie na marginesie wcześniejszych rozważań podnieść wypada, że może budzić wątpliwość rodzaj decyzji procesowej wydanej przez Sądy orzekające w sprawie niniejszej w kwestii wniosku prokuratora złożonego w trybie art. 324 § 1 k.p.k. W orzecznictwie wskazano, że niezależnie od tego, czy sąd w jego przedmiocie procedował będzie na rozprawie czy na posiedzeniu (art. 354 k.p.k.), rozstrzygnięcie zawsze zapadać ma w formie postanowienia (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 sierpnia 1999 r., I KZP 21/99, OSNKW 1999, z. 9-10, poz. 49, LEX nr 37092). Konsekwentnie zatem zaskarżyć takie postanowienie można w drodze złożonego w 7-dniowym terminie zażalenia.

Z tych wszystkich względów orzeczono, jak na wstępie.

kc